

Verksamhetsberättelse och bokslut 2024 för Samhällsutvecklingsnämnden

*Antagen av xxx
xx månad Helår 2024*

Innehållsförteckning

1	Nämndens uppdrag	3
2	Grunduppdraget	4
3	Omvärldsbevakning	5
4	Helårsuppföljning av mål, uppdrag och indikatorer	7
4.1	En sund stadsbyggnad för ett trivsamt, tryggt och grönt Knivsta med välmående näringsliv (KS, SUN, BMN).....	7
4.1.1	Säkerställ att näringslivets behov inkluderas i planeringen genom att utöka antalet och ta fram nya former för dialog med näringslivet.	9
4.1.2	Alla som bor och verkar i kommunen upplever att de får ett gott bemötande och en god service i sin kontakt med nämndens verksamhet. Det är lätt förstå vad skattemedlen används till.	9
4.1.3	Knivsta har trivsamma, trygga och attraktiva miljöer för alla som bor och verkar i kommunen	10
4.2	Kommunen ska säkerställa en långsiktig ekonomi i balans (alla nämnder).....	10
4.2.1	Samhällsutvecklingsnämnden bedriver ett systematiskt arbete med att utveckla arbetssätt för att möta en framtid där färre ska försörja fler.....	11
4.2.2	Samhällsutvecklingsnämnden använder skattemedel varsamt och där de ger mest värde	11
5	Uppföljning av utförare	13
6	Ekonomi.....	14
6.1	Verksamheternas förutsättningar	14
6.2	Årsbokslutet	14
7	Investeringar.....	18
7.1	Investeringar	18

1 Nämndens uppdrag

Samhällsutvecklingsnämnden ansvarar för utveckling, drift och underhåll av det offentliga rummet samt för långsiktig fysisk och teknisk planering i kommunen. Nämnden tar fram såväl kommunens översiktsplan som handlingsplaner för områden som vatten och avlopp, trafik samt detaljplaner för utbyggnad av kommunens tätorter och stråk.

Samhällsutvecklingsnämndens verksamhetsområden hanteras av Samhällsbyggnadskontoret där enheterna/funktionerna nedan primärt arbetar inom dessa områden:

Gatuverksamheten ansvarar för drift, underhåll samt nyanläggning av kommunala gator och vägar inklusive olika former av trafiksäkerhetsåtgärder. Vidare har man ansvar för trafikplanering och parkering.

Avfallsverksamheten ansvarar för insamling och behandling av hushållsavfall, grovavfall och slam från enskilda avlopp, och arbetar utifrån mål och visioner formulerade i en avfallsplan som ingår i Knivsta kommuns renhållningsordning. Verksamheten upphandlar och följer upp entreprenadavtal samt ansvarar för planering och utveckling.

Park och natur ansvarar för planering, drift och underhåll av kommunens parker, lekplatser, natur- och vattenområden men också städning av gångtunnlar, tömning av papperskorgar, med mera. Vidare bär park och natur tillsammans med hela kontoret ansvaret att implementera grönstrukturplanen och utveckla grönstrukturen i Knivsta och Alsike tätorter. Kommunens naturskola ingår också i verksamheten. Ansvaret för utveckling av ekosystemtjänster i stadsbyggnadsprojekt delas med planverksamheten.

Planverksamhetens ansvar inom samhällsutvecklingsnämndens ansvarsområde omfattar kommunens översikts- och detaljplanering samt till detta kopplad miljöplanering. Detaljplaner finansieras till största del genom plankostnadsavtal.

Bostadsanpassning ingår i nämndens uppdrag och kontoret har en handläggare för handläggning av bostadsanpassningsbidrag.

2 Grunduppdraget

Gatuverksamheten ansvarar för kommunens gator, torg och övrig hårdgjord allmän platsmark. Ansvaret omfattar såväl drift och underhåll, trafikreglering och parkeringsövervakning som projektgenomförande för om- och nybyggnad. Vidare tillhandahåller man expertstöd till andra verksamheter vad gäller gator och trafik. Inom verksamheten bedrivs också en långsiktig planering av infrastruktur för kommunal, regional och nationell infrastruktur. Verksamhetens huvudansvar omfattar endast den kommunala infrastrukturen, men deltagande i projekt och arbete med påverkan gällande regional och nationell infrastruktur ingår också.

Avfallsverksamheten ansvarar för insamling, transport och behandling av kommunalt avfall enligt 15 kap. 3 § miljöbalken samt avfall under kommunalt ansvar enligt 15 kap. 20 § miljöbalken i kommunen. Verksamheten arbetar utifrån en renhållningsordning som består av avfallsplan och avfallsföreskrifter. Knivsta kommun ingår i en samverkan tillsammans med kommunerna Håbo, Sigtuna och Upplands-Bro. Utöver det lagstiftade ansvaret bedriver verksamheten en återbruksverksamhet i anslutning till kretsloppsparken.

Park- och naturverksamheten ansvarar för att utveckla och förvalta parker, lekplatser, tätortsnära natur och större naturområden. I detta ingår ansvaret för att revidera grönstrukturplanen och att utveckla grönstrukturen i Knivsta och Alsikes tätorter. Verksamheten ansvarar för drift och underhåll av kommunens parker, lekplatser, natur- och vattenområden samt städning av gångtunnlar och tömning av papperskorgar. Dessutom utförs arbete åt andra kommunala verksamheter, såsom fritid och kultur samt Kommunfastigheter. Kommunens naturskola syftar till att främja lärande utomhus och ge lärare pedagogiska verktyg för detta. Till 2025 har naturskolan har ett utökat uppdrag inom Lona-projektet "Naturskolan växlar upp".

Översiktsplaneverksamheten ansvarar tillsammans med detaljplaneverksamheten för kommunens fysiska planering, samt för de delar av miljö-, energi- och vattenplanering som berör samhällsbyggnad. Detta regleras av plan- och bygglagen, lag om allmänna vattentjänster, lagen om kommunal energiplanering, miljöbalken samt lagen om bostadsförsörjning.

Översiktsplaneverksamheten ansvarar särskilt för att bedriva en kontinuerlig översiktsplanering, vilket omfattar att arbeta fram översiktsplaner respektive fördjupade översiktsplaner, samt att ta fram de styrdokument och utredningar som behövs för att ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av kommunens fysiska miljö.

Kommunen reglerar användningen av mark- och vattenområden samt bebyggelse genom detaljplaner och områdesbestämmelser, med stöd av plan- och bygglagen (2010:900). Detaljplaneverksamhetens uppdrag är att ta fram detaljplaner i enlighet med de planuppdrag som beslutats. Det innebär att verksamheten prövar ett mark- eller vattenområdes lämplighet för bebyggelse och byggnadsverk samt reglerar bebyggelsemiljöns utformning. Verksamheten ansvarar även för arbetet kring namnsättning av ortnamn och ajourhållning i gällande tjänster. Ortnamn är ett samlat begrepp för alla geografiska namn för exempelvis stadsdelar, skolor, idrottsplatser, gator, vägar, torg, rondeller och parker.

Ansvar finns också för handläggning av ärenden enligt lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag.

Utöver vad som beskrivits ovan ansvarar samtliga verksamheter för att bedriva service till och vara tillgängliga för kommunens invånare, näringsliv samt andra myndigheter.

3 Omvärldsbevakning

Året som gått

Vid årsskiftet tog kommunen över ansvaret för insamling av förpackningar. Detta innebär att avfallsverksamheten nu ansvarar för återvinningsstationerna och insamlingen från flerbostadshus. Övertagandet har medfört ökade kostnader, men kommunen får nu också ersättning för insamlingen. För Knivsta har detta förbättrat ekonomin, eftersom verksamheten redan samlade in förpackningar från småhus med fyrfackssystemet sedan 2020 utan att tidigare få ersättning.

Under hösten fick gatuverksamheten en ny entreprenör för vinter- och barmarksdrift och i början av året skrevs avtal med nya ramavtalsentreprenörer för beläggning och markarbeten.

Utbyggnad av allmän plats inom exploateringsprojekt Centrala Ängby har fortsatt enligt plan. I projekt Alsike nord, etapp 2 återstår skede 2, vilket inte har utförts ännu. I AR har entreprenaden för anläggandet av en ny lokalgata i de norra delarna slutförts.

Omfattande reinvesteringar i belysningsanläggningen har pågått i Knivsta tätort. Den befintliga anläggningen har passerat sin tekniska livstid och är inte längre driftsäker. Den nya, mer driftsäkra anläggningen blir modernare, energisnålare och förberedd för bättre styrning. Projektering för utbyggnad av befintlig pendelparkering blev klar under hösten. Byggarbeten sker till största delen under 2025.

Nya taxor för markupplåtelse, grävtillstånd och trafikanordningsplaner har antagits och börjat gälla från årsskiftet 24/25.

Under året erhöles markåtkomstbidrag för bildandet av naturreservatet i Ängbyskogen. Dessa medel har bland annat möjliggjort en större upprustning av Dammparken och anläggandet av en naturpunkt i naturreservatet Ängbyskogen.

Skyfallskartering, lokalt åtgärdsprogram för Lövstaån och Valloxen samt kulturmiljöutredning har slutförts under året. Arbetet med grönstrukturplanen pågår. Dessa projekt har till stor del finansierats med externa medel. Då arbetet med översiktsplanen går in i ett mer intensivt skede avslutades året med att en politisk beredningsgrupp har tillsatts, vilket skapar goda förutsättningar för fortsatt arbete.

I och med kommunstyrelsens beslut om en prioritering av exploaterings- och detaljplaneprojekt i mars 2024 är arbetet med de prioriterade detaljplanerna i gång. Nämnden har under 2024 antagit den första digitala detaljplanen (en villastyckning), beslutat om samråd för DP kv. Sommarlovet (Särsta 3:150 m. fl.), beslutat om granskning för DP på del av Särsta 3:1 för LSS-boende och beslutat om granskning samt förslag till antagande avseende DP Södra Ar, etapp 1.

I en liten organisation är vissa roller sårbara, som bostadsanpassningsbidrag. Ett samarbete med Håbo kommun har inletts för att hantera detta. Efter utvärdering kan ytterligare samarbeten initieras i framtiden.

Händelser efter årsskiftet av väsentlig betydelse

Från och med 1 januari 2025 är insamlingen av textilier ett kommunalt ansvar, likaså insamling av fiskeredskap.

Boverket har tagit fram nya byggregler som träder i kraft i juli, vilket kan innebära att det blir

svårare att styra kommande byggnationer i detaljplanerna.

Region Uppsalas arbete med revideringen av den regionala utvecklingsstrategin fortsätter, och i detta arbete spelar Knivsta kommun en fortsatt viktig roll för att föra fram kommunens intressen i ett regionalt sammanhang.

Ingående delar i det så kallade fyrspårsavtalet inklusive Trafikverkets projekt med ytterligare två spår kommer ha en betydande påverkan på Knivstas utveckling vilket innebär ett intensivt arbete under kommande år för att säkerställa framtida värden och kvalitet i samhällsbyggandet i Knivsta. Inte minst i de centrala delarna kring Knivsta station och Alsike station.

4 Helårsuppföljning av mål, uppdrag och indikatorer

Nämnden ansvarar för att följa upp sina mål och uppdrag samt bedöma hur resultatet bidrar till måluppfyllelse av inriktningsmålen. Bedömningen av nämndens måluppfyllnad baseras på verksamheternas rapportering.

Färg	Mål	Uppdrag	Indikator
Grön	Målet är uppnått	Uppdraget är påbörjat och pågår enligt planering, eller uppdraget är färdigt.	Utfallet för indikatorn bedöms som positivt i förhållande till den önskade riktningen
Gul	Målet är delvis uppnått	Uppdraget är påbörjat och pågår delvis enligt plan.	Utfallet för indikatorn bedöms som delvis positivt i förhållande till den önskade riktningen. Utfall kan även saknas för perioden.
Röd	Målet är ej uppnått, resultatet bidrar ej till måluppfyllelse	Uppdraget är påbörjat men flyter inte på enligt plan. Eller att uppdraget inte är påbörjat trots att det borde vara det.	Utfallet är i en annan riktning än det önskvärda.

4.1 En sund stadsbyggnad för ett trivsamt, tryggt och grönt Knivsta med välmående näringsliv (KS, SUN, BMN)

Inriktningsmål Kommunfullmäktige

Knivsta kommuns fortsatta utveckling ska fokusera på att forma goda boendemiljöer som tillför mänskliga och ekonomiska värden. För landsbygden betyder det organisk tillväxt utifrån befintliga strukturer. För tätorterna Knivsta och Alsike innebär det en utveckling som präglas av småskalighet, grönska och trivsamhet.

Alla kommande bostadsområden ska vara trivsamt gestaltade med tydliga avgränsningar mellan privata och offentliga ytor, utan för mycket insyn i bostäderna och utan otrygga platsbildningar. Gröna mellanrum är naturliga delar i varje kvarter, liksom en variation av upplåtelseformer som skapar ett tryggt, trevligt och naturnära boende med goda kommunikationer till övriga regionen. Dessa kvaliteter bidrar tillsammans till en upplevd småskalighet och en stadsbyggnad i mänsklig skala.

Knivsta östra entré och verksamhetsområdet Ar ska utvecklas till ett modernt handelsstråk.

Tydliga krav ska finnas på sammanhållen arkitektur och gestaltning utifrån ett platsutvecklingsperspektiv och Knivstas identitet som modern trädgårdsstad med närhet till natur och rekreation.

Trygghetsaspekter ska genomgående beaktas i alla processer och beslut. Behovet av bostäder ska avspeglas sig både i boendeformer och styra den takt i vilket samhället utvecklas. Kommunens ekonomiska åtaganden över tid ska vägas in i all planering.

Det lokala näringslivet är en viktig del i kommunens utveckling och stor vikt ska läggas vid att säkerställa god dialog som bidrar till möjliggörande och genomförande.

Målet betyder att verksamheterna ska inriktas på:

- Småskaligt byggande med trivsamt gestaltande bostadsområden.
- Plats för både gång-, cykel- och biltrafik i stadsplaneringen.

- Ökad trygghet och trivsamhet samt förebyggande av otrygga platsbildningar.
- Gröna mellanrum i nya bostadsområden med tydliga avgränsningar mellan privata och offentliga ytor och med närhet till naturen.
- Sanering av klotter, underhåll av gatubelysning och renhållning.
- God service och god löpande dialog med näringslivet.
- Utveckla arbetet med Knivstas historiska identitet utifrån bland annat Mora stenar och Broborg.
- Utveckling och etablering av mål- och besökspunkter som badplatser, handelsområden, parker, naturreservat.

Måluppfyllelse

Samhällsutvecklingsnämnden

Goda boendemiljöer som tillför mänskliga och ekonomiska värden beaktas i samtliga planeringssteg i den kommunala samhällsbyggnadsprocessen.

Dampsparken, en av Alsikes centrala mötesplatser, har under 2024 rustats för ökad trivsel och attraktivitet samt med ytterligare parkeringsmöjligheter. Parken färdigställs under våren 2025. För att skapa trivsel och julstämning under den mörka årstiden sattes julbelysning upp på utvalda platser i kommunen.

Tillsammans med övriga samverkanskommuner inom avfallshantering bedrivs ett ständigt utvecklingsarbete för att höja servicenivån för kommunens invånare och näringsidkare inom avfallsskollektivet. Under 2024 har arbetet med att tillskapa cirka 150 nya parkeringsplatser vid Tegelmästargatan påbörjats vilket färdigställs under 2025. Dessutom genomfördes ett större arbete med att säkerställa god belysning utmed kommunala gator, vilket också fortsätter 2025. Arbetet med framtagande av en ny objektslista över infrastrukturobjekt vilka ligger i Knivsta kommuns intresse att prioriteras vid kommande revideringar av länsplan och nationell plan för transportinfrastruktur har inletts under året.

De strategiska projekt som har pågått eller slutförts under året och som bidrar till trivsamma, trygga och attraktiva miljöer inkluderar arbetet med översiktsplanen med miljökonsekvensbeskrivning, skyfallskartering, VA-plan/vattentjänstplan, lokalt åtgärdsprogram för Lövstaån och Valloxen, kulturmiljöutredning och grönstrukturplan. Dessutom har arbete med stadsbyggnadsprinciper och tillhörande arkitekturpolicy påbörjats.

Uppdrag	Tidsperiod	Nivå	Status
Genomför utbildningar i företagares villkor för kommunens anställda som jobbar med myndighetsutövning	2024-2026	Uppdrag från kommunfullmäktige	
Genomför en översyn och vid behov revidering av befintliga planer och projekt	2024-2026	Uppdrag från kommunfullmäktige	
Ta fram strukturer för att systematiskt säkra samhällsbyggnadskvaliteter och hållbarhetsambitioner i samhällsbyggnadsprocessens alla skeden från tidigt skede, i föravtal (inklusive markanvisningar), planuppdrag, genomförandeavtal, detaljplaner till projektgenomförande (inklusive bygglov).	2023 - 2024	Uppdrag från nämnd	

Indikator	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Önskad riktning	Status
Medborgarundersökningen - Kommunen är en bra plats att bo och leva på, andel (%) N00667 K: kvinnor M: män		94 K: 94 M: 93	96 K: 96 M: 97	Bibehålla	
Medborgarundersökningen - Nöjdhet med skötseln av kommunens utomhusmiljöer, andel (%) U07505 K: kvinnor M: män		75 K: 78 M: 72	78 K: 78 M: 78		
Företagsklimat enligt Öppna Jämförelser (Insikt) NKI U07451	79	72		Öka	

4.1.1 Säkerställ att näringslivets behov inkluderas i planeringen genom att utöka antalet och ta fram nya former för dialog med näringslivet.

Nämndmål

Måluppfyllelse

Samhällsutvecklingsnämnden

De förbättringsåtgärder som genomförs inom ramen för stadsutvecklings- och exploateringsprojekt ger goda förutsättningar för att säkerställa näringslivets behov i det fortsatta planeringsarbetet. Inom detaljplanering sker en tät dialog med företagarna och samarbetet är vanligtvis nära. Den politiska prioriteringslistan gör det också enklare att kommunicera med exploatörer som vars planer inte är i en aktiv fas eller där planuppdrag saknas.

Utöver detta pågår även dialoger med näringslivet kring flertalet frågor, bland annat gata och trafik, park och natur samt avfall.

4.1.2 Alla som bor och verkar i kommunen upplever att de får ett gott bemötande och en god service i sin kontakt med nämndens verksamhet. Det är lätt förstå vad skattemedlen används till.

Nämndmål

Måluppfyllelse

Samhällsutvecklingsnämnden

Samtliga verksamheter inom nämndens ansvarsområde bedriver ett systematiskt förbättringsarbete för att hålla en hög nivå på bemötande och service. Bland annat undersöks möjligheten att hantera felanmälan i ett gemensamt ärendesystem, nya rutiner för uppdatering av information på kommunens hemsida ses över och en större utbildningsinsats för berörda medarbetare kopplat bemötande och service har genomförts och aktiviteter inom området fortsätter även kommande år.

I medborgarundersökningen för 2024 har andelen höga betyg för såväl bemötande som

möjligheten att få svar på sina frågor gått upp sedan mätningen 2023. Upplevt bemötande vid kontakt med tjänsteperson ligger på en hög nivå och har ökat något från 86% till 87% och upplevelsen kring hur väl det fungerar att få svar på frågor har gått från 70% till 73%. Betygen för Knivsta ligger dessutom på en högre nivå än för rikssnittet.

4.1.3 Knivsta har trivsamma, trygga och attraktiva miljöer för alla som bor och verkar i kommunen

Nämndmål

Måluppfyllelse

Samhällsutvecklingsnämnden

Drift och underhåll av allmän plats så som gator, torg, parker och naturområden genomförs enligt plan för att säkerställa trivsamma miljöer. Tack vare det markåtkomstbidrag som kommunen erhöll under året har extra åtgärder kunnat göras, så som renovering av Dammparken och planteringar runt Knivsta station, utökad upprustning av lekplatser, komplettering av julbelysning och utveckling av naturpunkter. Under 2024 genomfördes också ett större arbete med att säkerställa god belysning utmed kommunala gator.

Samverkan med andra delar inom kommunen i frågor kring trygghet och brottsförebyggande åtgärder sker i så väl planeringsskede som i driftskedet.

Dessutom pågår ett antal strategiska projekt som bidrar till att skapa trivsamma, trygga och attraktiva miljöer: översiktsplan med inkluderande miljökonsekvensbeskrivning, skyfallskartering, VA-plan, lokalt åtgärdsprogram för Lövstaån och Valloxen, kulturmiljöutredning och grönstrukturplan. Arbetet med revidering av stadsbyggnadsprinciper och arkitekturpolicy har också inletts.

4.2 Kommunen ska säkerställa en långsiktig ekonomi i balans (alla nämnder)

Inriktningsmål Kommunfullmäktige

En långsiktig ekonomi i balans innebär att intäkter och kostnader ska gå ihop i takt med att andelen exploateringsintäkter i driftbudgeten över tid fasas ut. Fokus i verksamheten ska vara god kvalitet i kommunens kärnverksamhet, det vill säga skola, vård och omsorg. Verksamheten ska drivas effektivt för att skapa ökat värde per skattekrona för invånarna.

Målet betyder att verksamheten ska inriktas på att:

- Öka värdet per skattekrona för invånarna.
- Fokus på kommunens kärnverksamhet det vill säga skola, vård och omsorg.
- Fasa ut beroendet av exploateringsintäkter över tid.
- Knivsta kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som klarar kompetensförsörjningen.

Måluppfyllelse

Prognosen är att målet delvis kommer uppnås vid årets slut.

För att säkerställa en långsiktig ekonomi i balans fortsätter arbetet med att balansera planering av drift och underhåll i relation till behov av investeringar inom framför allt verksamheten gata och trafik men även park och natur. Avfallsverksamheten har under en längre tid inte haft en ekonomi i balans. En översyn av befintliga taxor, omorganisation inom verksamhetens olika delar, nya avtal och upphandlingar liksom ersättning från Naturvårdsverket för insamling av förpackningar har bidragit till att stärka ekonomin.

Genom att genomföra projekt där extern delfinansiering är möjlig, så som exempelvis LONA-projekt, Naturskolan växlar upp, framtagande av skyfallskartering och kulturmiljöprogram, kan kommunen genomföra verksamhet inom specifika områden även med begränsade egna resurser.

En modell för plankostnadsavtal har sedan ett antal år implementerats vilket innebär en löpande fakturering vid delårsboks slutet i stället för vid beslutspunkter som samråd, granskning och lagakraft. För att framöver säkerställa en ekonomi i balans behöver säkerställas att all debiterbar tid rapporteras för att möjliggöra fakturering i kombination med en balans av pågående detaljplanearbeten i förhållande till mängden resurser inom olika specialistområden.

Uppdrag	Tidsperiod	Nivå	Status
Genomför en analys av nettokostnadsavvikelser som ligger till grund för överväganden av åtgärder och kontinuerlig uppföljning	2024-2026	Uppdrag från kommunfullmäktige	
Genomför en översyn och vid behov revidering av befintliga politiskt antagna styrdokument	2024	Uppdrag från kommunfullmäktige	
Ta fram en sammanhållen lokalförsörjningsplan för de lokaler som kommunen nyttjar i syfte att optimera resursutnyttjandet	2024	Uppdrag från kommunfullmäktige	

4.2.1 Samhällsutvecklingsnämnden bedriver ett systematiskt arbete med att utveckla arbetssätt för att möta en framtid där färre ska försörja fler

Nämndmål

Måluppfyllelse

Samhällsutvecklingsnämnden

Inom nämndens olika verksamheter pågår ett kontinuerligt arbete för att optimera arbetssätt utifrån resursanvändning både inom de olika verksamhetsområdena men inte minst verksamhetsövergripande. Förbättring av processer, rutiner, checklistor och mallar pågår löpande.

4.2.2 Samhällsutvecklingsnämnden använder skattemedel varsamt och där de ger mest värde

Nämndmål

Måluppfyllelse

Samhällsutvecklingsnämnden

Genom att arbeta enligt den prioriteringslista för detaljplaneprojekt som KS beslutat om i under 2024 fokuserar verksamheten sina resurser på de projekt som skapar störst värden för kommunen och dess invånare. Under året har ett fokus lagts på att säkerställa uppdaterade och relevanta investerings- och underhållsplaner för nämndens olika verksamheter så som gata, park, lekplatser, skogsvård. Utifrån ett sådant underlag kan kontoret föreslå avvägda åtgärder för att både skapa ett direkt värde för kommunens invånare samtidigt som de kommunala anläggningarnas värde kan säkerställas över tid.

Inom ramen för målet att säkerställa varsamt användande av skattemedel har också en översyn gjorts av de områden som inte ska finansieras via skattemedel och att dessa verksamheter har kostnadstäckning. Flertalet taxor inom nämndens ansvarsområde har reviderats och detaljplaneverksamhetens projekt med tidigare BTA-avtal styrs kontinuerligt över till plankostnadsavtal med löpande ersättning i de fall projekten övergår i ny fas.

5 Uppföljning av utförare

I internkontrollplanen för 2024 har processen för uppföljning av entreprenörsavtal för drift och underhåll kontrollerats. Risken som lyfts är att entreprenörsavtal inte följs med kostnader som följd, att avtalet inte är kvalitetssäkrat och att det finns avsaknad av kompetens inom gällande lagstiftning och upphandling. Granskningen undersökte hur verksamheten genomför avtalsuppföljningar och hur avtalen kvalitetssäkrats.

Vid upphandlingar och avtalsskrivningar finns vid utförandeentreprenader en utförande- och arbetsbeskrivning. Att det efterlevs följs upp vid driftmöten alternativt avtalsmöten med den privata utföraren. För att säkerställa kvalitet sker besiktning av utförd entreprenad av oberoende besiktningsman för att säkerställa att entreprenaden är utförd enligt arbetsbeskrivning.

Inom avtalsperioder kan möjlighet till kvalitetsutveckling finnas annars sker detta vid upphandling av ny entreprenad. Inför en ny upphandling tas tidigare period i beaktande för att utvärdera vad som eventuellt behöver ändras och vidareutvecklas.

Vid upphandling och utförande av avtal används till viss del extern kompetens för att komplettera delar där verksamheten inte besitter den kompetensen internt.

Resultatet av internkontrollplanen visar att förvaltningen löpande genomför avtalsuppföljning utifrån en inarbetad struktur. Inom förvaltningen sker ett utvecklingsarbete med syfte att dokumentera och systematisera avtalsuppföljningen för att göra processen mindre personberoende och sårbar. Mot bakgrund av det utvecklingsarbete som pågår bedöms inga ytterligare behov av åtgärder utöver att tydligare dokumentera processen för att undgå ett personberoende.

6 Ekonomi

6.1 Verksamheternas förutsättningar

Samhällsutvecklingsnämnden har tilldelats medel för 2024 i den av kommunfullmäktige antagna Mål och budget 2024 (MoB). Nämndens totala anslag uppgår till 48,7 miljoner kronor, vilket är en ökning med 2,4 miljoner kronor jämfört med föregående år.

De generella förutsättningarna för nämndens verksamheter 2024 är en indexuppräknings på 0-2%. Dessutom erhåller verksamheterna Gator och vägar samt Park en volymuppräknings på sammanlagt 0,1 miljoner kronor. Övriga förändringar är:

- Nämndkostnader -0,15 miljoner kronor
- Gator och vägar 3,4 miljoner kronor
- Parker och Naturvård 0,1 miljoner kronor
- Teknisk planering -1 miljon kronor
- Översiktsplanering -1 miljon kronor

Inför den nya mandatperioden minskades antal ledamöter i nämnden och avdraget från budgetposten nämndkostnader är en anpassning till nämndens nya förutsättningar. Gator och vägars ökade anslag på 3,4 miljoner kronor är en korrigering av volymen på kapitaltjänstkostnaderna från exploateringsverksamheten. Avdraget på teknisk planering och översiktsplanering är ett tidigare tillfälligt ökat anslag som inte längre kvarstår. Under kommunfullmäktiges sammanträde i februari 2024 antogs en ändringsbudget som innebär ett ökat anslag till verksamheten gator- och vägar på 2,3 miljoner kronor. De utökade medlen avsåg drift, underhåll samt kapitaltjänstkostnader.

Kommunfullmäktige tilldelar nämnderna ett nettoanslag (kommunbidrag) för att finansiera verksamheterna nämnden ansvarar för. Det innebär att anslaget (kommunbidraget) ska täcka de kostnader som återstår när intäkter i form av taxor, avgifter och bidrag inte täcker verksamheternas kostnader fullt ut. Nettokostnad är verksamheternas kostnader minus externa intäkter och överensstämmer nettokostnaden med anslaget är verksamhetens ekonomi i balans.

Avfallsverksamhetens och vindkraftverkets budgetar är helt finansierade via externa intäkter. Renhållningsavgifter utgör till stor del avfallsverksamhetens externa intäkter medan vindkraftverkets externa intäkter kommer från försäljning av producerad el, vilket är beroende av vind och priset på elmarknaden. Verksamheten detaljplaner är delvis finansierat av anslag och delvis med externa intäkter. Verksamhetens anslag motsvarar omkring 13% av verksamhetens totala kostnader, vilket medför att verksamheten är starkt beroende av extern finansiering.

6.2 Årsbokslutet

Samhällsutvecklingsnämndens budgetavvikelse per sista december 2024 uppgick till +0,7 miljoner kronor. Nettokostnaden uppgick till 57,2 miljoner kronor, vilket är en ökning jämfört med budgeten för 2024 med 17 procent och jämfört med föregående år en minskning på 1,2 procent. Gator- och vägar erhöll en utökad ram i ändringsbudgeten som kommunfullmäktige antog februari 2024 på 2,3 miljoner kronor för ökad drift, underhåll och kapitaltjänstkostnader

vilket har bidragit till den ökade nettokostnaden. Gator- och vägar kompenseras (bokslutsreglering) för faktisk kostnad för kapitaltjänstkostnader för exploateringsinvesteringar och även vinterväghållningen bokslutsregleras, vilket 2024 har medfört ökad nettokostnad jämfört med budget men justeras i budgetavvikelsen för verksamheten. Nettokostnaden för detaljplanering och vindkraftverket bidrog även negativt till nämndens förändring av nettokostnaden och berodde på lägre intäkter. Nämndens totala intäkter (ej kommunbidrag) uppgick till 62,5 miljoner kronor vilket är 11,1 miljoner kronor högre än 2023. Nämndens totala bruttokostnader uppgår till 119,6 miljoner kronor, vilket motsvarar en ökning jämfört med 2023 på 10,4 miljoner kronor. De största kostnadsposterna är köp av huvudverksamhet (27%), kapitaltjänstkostnader (26%) och lönekostnader (19%). Köp av huvudverksamhet innefattar bland annat kostnader för vinterväghållning, en värmepanna, drift av kretsloppspark samt hämtning och behandling av avfall. Kapitaltjänstkostnader innefattar internränta samt avskrivningar för tidigare års investeringar. Jämfört med 2023 har andelen som avskrivningskostnader utgör av de totala kostnaderna ökat med 2 procentenheter medan lönekostnader har minskat med 3 procentenheter.

Budgetposten nämndkostnader redovisade en budgetavvikelse på +0,1 miljoner kronor per sista december 2024. Budgetpostens kostnader är till stor del fasta kostnader i form av månadsarvodering, lönekostnader samt abonnemangskostnader men antalet sammanträden och sammanträdeslängden påverkar timarvoderingen. Inför den nya mandatperioden minskades antal ledamöter i nämnden och det medför att kostnaderna har minskat.

Gator och vägars kommunbidrag för 2024 uppgick till 33,4 miljoner kronor. I ändringsbudgeten som kommunfullmäktige beslutade om i februari 2024 erhöll verksamheten ett utökat anslag på 2,3 miljoner kronor. Gator och vägars budget kan delas upp i två delar, gatudrift och kapitaltjänstkostnader från exploateringsinvesteringar. 10,1 miljoner kronor av kommunbidraget avsåg kapitaltjänstkostnader från exploateringsinvesteringar och resterande 23,3 miljoner kronor är gatudriften. Kapitaltjänstkostnaderna förknippade med exploateringsinvesteringar översteg avsatta medel i budgeten (10,1 miljoner kronor) och det medför att verksamheten erhållit en bokslutsreglering på 5,4 miljoner kronor. Gatudriftens budgeterade intäkter uppgick till en miljon kronor och utgjordes av intäkter från markupplåtelse, grävtillstånd, arrenden, ledningsrätt samt investeringsbidrag från myndigheter. Intäkterna uppgick till 1,3 miljoner kronor där ökade intäkter för markupplåtelser under 2024 är förklaringen till de ökade intäkterna. Gatudriften erhöll en bokslutsreglering på 0,1 miljoner kronor, till följd av att kostnaden för vinterväghållningen 2024 uppgick till 5,1 miljoner kronor och det var 0,1 miljoner kronor högre än snittet för de tre senaste åren. Totalt uppgick kostnaderna för gatudriften till 26,6 miljoner kronor vilket var 2,2 miljoner kronor högre än budgeten. Köp av huvudverksamhet utgjorde 28 procent av totala kostnaderna, vilket innefattar kostnader för barmarksrenhållning, vinterväghållning och underhåll av gatubelysning. Kapitaltjänstkostnaderna för driftinvesteringar utgjorde 38 procent av de totala kostnaderna. Verksamhetens lönekostnader utgjorde 17 procent av de totala kostnaderna. Jämfört med budgeten för 2024 vart kostnaderna för el och konsulter lägre med 0,25 miljoner kronor respektive 0,4 miljoner kronor. Verksamhetens budgetavvikelse uppgick till 0,85 miljoner kronor och beror på lägre kostnader för el och konsulter men även på de ökade intäkterna för markupplåtelser.

Budgetavvikelsen för verksamheten trafikövervakning och parkeringsavgift uppgick till +0,3 miljoner kronor. Verksamhetens intäkter var budgeterade till 2,9 miljoner kronor och utfallet blev 3,1 miljoner kronor. Kostnaderna för verksamheten uppgick till 1,1 miljoner kronor 2024 och det är 0,1 miljoner kronor lägre än budget. Detta är en följd av att ingen extern

parkeringsövervakning köptes under 2024 samt lägre kostnader för underhåll av parkeringsutrustning under året.

Kostnaderna för verksamheten parker uppgick 2024 till 15,1 miljoner kronor, vilket motsvarade en ökning med 4,2 miljoner kronor jämfört med budget. Under året har verksamheten erhållit ett markåtkomstbidrag på 6,3 miljoner kronor från naturvårdsverket för bildandet av ett naturreservat. Bidraget möjliggjorde för verksamheten att genomföra utökade underhållsinsatser under året, vilket var främsta förklaringen till att kostnaderna för verksamheten har ökat. Reparationskostnader och inköp av redskap/verktyg är två andra poster som har ökat jämfört med budget, sammanvägt vägt totalt 0,2 miljoner kronor. Markåtkomstbidraget var främsta anledningen till att verksamhetens intäkter ökade med 7,1 miljoner kronor, men även intäkter för från jordbruksverket och försäkringsbolag var bidragande till ökningen. Budgetavvikelsen för verksamheten uppgick till 2,9 miljoner kronor och beror på att intäkten från naturvårdsverket inte nyttjades fullt ut.

Teknisk planering och översiktsplanering har följt budget och redovisar mindre budgetavvikelser per sista december. Överskottet för teknisk planering på 0,1 miljoner kronor var en följd av lägre lönekostnader.

Detaljplanering hade ett anslag (kommunbidrag) som uppgick till 0,7 miljoner kronor 2024 och verksamhetens budgeterade kostnader uppgick till 5,2 miljoner kronor. Av de totala budgeterade kostnaderna utgjorde lönekostnader 77 procent och lokalkostnader 10 procent. Behovet av extern finansiering för att ha en budget i balans uppgick till 4,6 miljoner kronor. Verksamheten erhöll 0,7 miljoner kronor för kommunstyrelsens ofördelade medel för att täcka ökade kostnader för interimscif och 0,55 miljoner kronor för arbetet med detaljplanen ett LSS-boende från posten KS finansiering detaljplaner markreserven. Verksamhetens kostnader uppgick till 6 miljoner kronor exkluderat kostnader för projektet lokalåtgärdsprogram som finansierades från medel från Länsstyrelsen. Kostnadsökning jämfört med budgeten är en följd av kostnaden för interimscif. Verksamhetens intäkter uppgick till 1,3 miljoner kronor vilket motsvar en avvikelse jämfört med budget på -3,3 miljoner kronor. Kommunstyrelsen fattade beslut om en prioritering av exploateringsprojekt och detaljplaner vid sammanträdet 25 mars 2024. Beslutet medför att underlaget för extern finansiering ökade men uppstart av projekt har inte skett i en takt som medför att intäkterna uppgick till nivån för en ekonomi i balans. De lägre intäkterna och ökade kostnaderna är förklaringen till att verksamhetens budgetavvikelse uppgick till -2,8 miljoner kronor.

Bostadsanpassning är en lagstyrd verksamhet och påverkas antalet ärenden och omfattningen av dessa. Verksamhetens totala kostnader uppgick till 2,3 miljoner kronor och 1,6 miljoner kronor avser bidrag. Jämfört med budget har bidragskostnaden ökat med 29 procent och jämfört med förgående år har den ökat 2,6 procent. Under 2024 hade verksamheten flera större ärenden som bidrog till en negativ budgetavvikelse på 0,2 miljoner kronor.

Avfallsverksamhetens budgetavvikelse per sista december uppgick till +0,7 miljoner kronor. Verksamhetens kostnader uppgick till 34,9 miljoner kronor vilket var en ökning med 5,8 miljoner kronor. Kostnadsposten köp av huvudverksamhet som innefattar bland annat hantering av restavfall, slam och drift av återvinningscentralen har ökat med 17 procent 2024 jämfört med 2023. Insamlingen av hushållsavfall har ökat med 12 procent och kostnaderna för återvinningscentralen har ökat med 13 procent. Första januari övertog kommunen ansvaret för insamling av förpackningar. Detta har inneburit ett övertagande av de återvinningsstationer som sedan tidigare funnits i kommunen samt den insamling som skedde från flerbostadshus med

förpackningsinsamling. Övertagandet av ansvaret har inneburit ökade kostnader för verksamheten. Även konsultkostnaderna ökade under 2024 jämfört med budget och 2023, vilket berodde på arbeten med taxan och avfallsplan. Intäkterna för avfallsverksamheten uppgick 2024 till 35,6 miljoner kronor, vilket är en ökning jämfört med 2023 på 8,9 miljoner kronor. Från och med 2024 har verksamheten erhållit ersättning från naturvårdsverket för producentansvar för förpackningar. Denna ersättning uppgick till 7 miljoner kronor. Intäkterna från slam och hushållsavfall uppgick till 27,6 miljoner kronor vilket är 2 miljoner kronor högre än utfallet 2023 och i nivå med budgeten för 2024. Inför 2024 höjdes taxan för avfallstaxan och det var främsta anledningen till de ökade intäkterna.

Knivsta kommuns vindkraftverks budgetavvikelse uppgick till -1,2 miljoner kronor per sista december. Verksamhetens största kostnadsposter är avskrivningskostnader 1,75 miljoner kronor, serviceavtal 0,8 miljoner kronor samt arrendekostnader 0,2 miljoner kronor och de totala kostnaderna uppgick till 2,8 miljoner kronor. Intäkterna för den producerade elen uppgick 2024 till 1,6 miljoner kronor och jämfört med 2023 är intäkterna 1,3 miljoner kronor lägre. Vindkraftverket producerade 4 731 MWh under 2024 vilket är 9,3 procent lägre än producerade MWh 2023. Prisutvecklingen på elmarknaden är det som har främst påverkan på verksamhetens underskott.

Nettokostnadsuppställning årsbokslut

Nämndens verksamheter	Nettokostnad 2023	KF Budget 2024	Tillägg och avdrag 2024	Nettokostnad 2024	Budgetavvikelse 2024
Nämndkostnader	1 542	1 559	0	1 464	95
Gator, vägar	36 913	33 443	7 764	40 353	854
Trafikövervakning/Parkeringsavgifter	-2 490	-1 658	0	-1 998	340
Parker	7 518	8 612	0	5 697	2 915
Teknisk planering	2 942	2 983	0	2 897	86
Översiktsplanering (planprogram)	1 214	1 127	0	1 155	-28
Detaljplanering	6 315	672	1 250	4 770	-2 848
Bostadsanpassning	2 205	2 029	47	2 293	-217
Avfallsverksamhet	2 411	0	0	-658	658
Vindkraftverk	-695	0	0	1 205	-1 205
Summerat	57 874	48 767	9 061	57 178	650

7 Investeringar

Samhällsutvecklingsnämndens investeringsram är uppdelad i två delar där ena delen är driftinvesteringar och andra delen är investeringar med anknytning till exploatering. Sammanvägt uppgick nämndens beviljade investeringsmedel till 69 miljoner kronor vid beslutandet om mål och budget 2024. I ändringsbudgeten som kommunfullmäktige beslutade om i februari 2024 tillkom ytterligare 10 miljoner kronor till projektet Centralvägen. Investeringsutgiften uppgår till 22,2 miljoner kronor per sista december. Nyttjandegraden av beviljade investeringsmedel blev 28 procent givet investeringsutgiften på 22,2 miljoner kronor.

Driftinvesteringar: Under året har nämnden fattat beslut om att omfördela medel från investeringsposten reinvestering befintligt gatunät till följande projekt: belysning 3 miljoner kronor, belysning Forsbyvägen/Kvarngården 1 miljon kronor, parkeringsplatser Gredelby 7:78 4,5 miljon kronor samt parkering Dammparken 0,5 miljoner kronor. Belysningsinvesteringen har under året genomförts och investeringsutgiften uppgick till 10,4 miljoner kronor. Projektet har en avvikelse på -4 procent. Investeringen av nya parkeringsplatser på Gredelby 7:78 är pågående och kommer fortsätta 2025. Årets investeringsutgift för projektet är 1,2 miljoner kronor, vilket betyder att projektet har nyttjat 26 procent av beviljad ram. Utöver belysningsprojektet och projektet med nya parkeringsplatser har inga andra projekt medfört någon utgift under 2024.

Exploateringsinvesteringar: För utbyggnaden av allmänna platsmarken i samband med exploatering fanns 40 miljoner kronor avsatta. Investeringsutgiften för 2024 uppgick till 10,6 miljoner kronor. Exploateringsinvesteringar är fleråriga och utbyggnaden sker i ett samspel med utbyggnaden av resterande delar av områdena och innebär att tidsplaner förskjuts och korrigeras. Pågående projekt är bland annat:

Utbyggnad Centrala Ängby (Västra Knivsta)

Utbyggnad Segerdal (Sågen/Centrum)

7.1 Investeringar

Investering	KF investeringsram 2024	Tillägg investeringsram 2024	Investeringsutgift 2024	Avvikelse investering 2024
Gata				
Reinvestering bef. Gatunät	10 000	-9 000	0	1 000
Belysning	7 000	3 000	10 426	-426
Belysning Forsbyvägen / Kvarngården	0	1 000	0	1 000
TSHÅ (Trafiksäkerhetshöjande åtgärder)	1 000	0	0	1 000
Särstatorg	3 000	0	0	3 000
Cykelinfrastruktur	3 000	0	0	3 000
Centralvägen mellan Apoteksvägen och Särstv.	0	10 000	0	10 000
Parkeringsplatser Gredelby 7:78	0	4 500	1 178	3 322

Parkering Dammparken	0	500	0	500
Park				
Renovering bef anläggningar	800	0	0	800
Åtgärder ur lokalt åtgärdsprogram	1 500	0	0	1 500
Redskapsbärare	2 000	0	0	2 000
Parken ospecificerad maskin och utrustningsinvest.	200	0	0	200
Avfall				
Övertagande av ÅVS	250			250
Återvinningscentral ospecificerat	200			200
SUMMA Samhällsutvecklingsnämnd	28 950	10 000	11 604	27 096
EXPLOATERING - Samhällsutvecklingsnämnd				
Sågen/Centrum	8 000	0	2 369	5 631
Västra Knivsta	6 000	2 000	6 940	1 060
Östra Knivsta	500	0	0	500
Nor	500	0	0	500
Alsike	10 000	-2 000	0	8 000
Östra Entrén	5 000	0	0	5 000
AR/Brunnby	10 000	0	1 258	8 742
SUMMA EXPLOATERING - Samhällsutvecklingsnämnd	40 000	0	10 567	29 433
Summering	68 950	10 000	22 171	56 529